

Jaarverslag 2025

brabantse milieufederatie

“De BMF heeft als doel het bevorderen van een duurzame ontwikkeling tussen de mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Noord-Brabant.”

brabantse milieufederatie

Onze impact in 2025

114 organisaties
aangesloten bij de BMF

1.418 bezoekers
aan 41 activiteiten
(fysiek en online)

49.474 personen
online bereikt en
219 keer in de media

76 adviezen
gegeven aan inwoners
en lokale en regionale
organisaties

In **33 multi-stakeholder netwerken**
geparticipeerd

5 nieuwe initiatieven
helpen opstarten,
10 bestaande initiatieven
ondersteund

Bij **9 bedrijven** advies
gegeven en/of
ondersteuning geboden
bij het verduurzamen
van de bedrijfsprocessen

17 zienswijzen
en/of beroepen
ingediend

Bij 22 beleids-ontwikkelingstrajecten
input geleverd

brabantse milieufederatie

Inhoudsopgave

Voorwoord 4
1. Over ons 6
1.1 Onze missie 6
1.2 Werken in transities 7
2. Activiteiten 8
2.1 Reguliere activiteiten 8
2.2 Projectactiviteiten 9
2.3 Bijdrage aan ambities van onze financiers 9
2.4 Onze impact in 2024 14
3 Organisatie & Bedrijfsvoering 18
3.1 Organisatie 18
3.2 Bestuursmodel 18
3.3 Bedrijfsvoering 20
3.4 Duurzame bedrijfsvoering 21
3.5 Integriteitsbeleid en klachtenbeleid 21
4. Planning & Control 23
4.1 Risicomanagement 23
4.2 Toekomst 23
4.3 Begroting 24
5. Jaarrekening 2024 26
5.1 Balans 26
5.2 Staat van Baten en Lasten over 2024 27
5.3 Financiële reserves 28
5.4 Lastenverdeling per doelstelling 31
5.5 Kasstroomoverzicht 2024 32
5.6 Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat 33
5.7 Toelichting op de balans per 31 december 2024 36
5.8 Toelichting op de Staat van Baten en Lasten over 2024 40
5.9 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen 43
Bijlage 1 – Urenverantwoording 49
Bijlage 2 – Verklarende woordenlijst 53
Bijlage 3 – Overige toelichting 54

brabantse milieufederatie

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2025. In het eerste deel geven we een toelichting op de activiteiten die we het afgelopen jaar hebben uitgevoerd. In het financiële jaarverslag lichten we daarna de financiële ontwikkelingen toe. In bijlage 1 vindt u de urenverantwoording en in bijlage 2 is een verklarende woordenlijst opgenomen waarin de gebruikte afkortingen uitgelegd worden.

Bij de Brabantse Milieufederatie (BMF) werken we aan de verduurzaming van onze leefomgeving, de bescherming van de natuur en het verbeteren van het milieu. We streven daarbij naar een natuurinclusieve samenleving.

Binnen de verschillende maatschappelijke transities zetten we ons in voor een gezonde leefomgeving. Dat is een leefomgeving waarin de luchtkwaliteit goed is, het water en de bodem schoon zijn en waarin mens en dier zo min mogelijk overlast ondervinden van bijvoorbeeld lichtvervuiling, geluidsoverlast en stank.

De BMF werkt hierbij van oudsher samen met de provincie, terreinbeheerders, bij ons aangesloten lokale natuur- en milieuorganisaties en het Netwerk Goed Boeren. Steeds vaker zoeken we daarnaast samenwerking met andere maatschappelijke partijen. Ook informeren we Brabanders via blogs met tips voor een duurzaam leven, want wij geloven dat iedereen een bijdrage kan leveren aan een gezonde leefomgeving. We organiseren de jaarlijkse campagne Nacht van de Nacht voor bewustwording van lichtvervuiling en een campagne over alternatieven voor vliegreizen. En we proberen het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in Brabant verder terug te dringen. We helpen gemeenten bij vraagstukken die spelen op lokaal niveau; van circulariteit en klimaatadaptatie tot natuurinclusieve energietransitie en het beschermen van natuur- en landschapswaarden in gemeentelijke omgevingsplannen.

Voor de Brabantse Milieufederatie (BMF) is goede samenwerking met de bij ons aangesloten organisaties van wezenlijk belang. Er gebeurde in het afgelopen jaar veel op de thema's waar de BMF en onze achterban zich mee bezighouden. Daarom nodigen we alle voorzitters van de aangesloten organisaties enkele malen per jaar uit voor een digitaal voorzittersoverleg. Tijdens dit overleg bespreken we actuele ontwikkelingen in Brabant, bij de aangesloten organisaties en bij de BMF. Begin 2025 organiseerden we ook twee fysieke regiobijeenkomsten.

Met dit jaarverslag sluiten we 2025 af. Ik wens u veel leesplezier.

Femke Dingemans,
directeur-bestuurder

brabantse milieufederatie

1 | Bestuursverslag

brabantse milieufederatie

1. Over ons

De Stichting Brabantse Milieufederatie (BMF) staat voor een schoon milieu, een vitale en rijke natuur, een gevarieerd landschap en een duurzame economie. Nu en straks. De BMF werkt aan een duurzame toekomst van Brabant. Dat doet de BMF sinds haar oprichting in 1972 onafhankelijk van enige politieke, levensbeschouwelijke of maatschappelijke overtuiging. De BMF overkoepelt eind 2025 114 (vrijwilligers) organisaties op het gebied van natuur, milieu en landschap in Brabant en maakt deel uit van de landelijke Stichting de Natuur en Milieufederaties.

1.1 Onze missie

De BMF streeft naar een Brabant waarin we opereren binnen de draagkracht van het ecosysteem. We blijven binnen de grenzen van de herstelcapaciteit en we herstellen waar mogelijk schade uit het verleden. Om een duurzame toekomst te creëren, moeten we kringlopen sluiten en hernieuwbaar produceren. Daarnaast moeten we een halt toeroepen aan praktijken die het ecosysteem beschadigen. Dat doen we zoveel mogelijk samen: met de lokale organisaties die zich hebben aangesloten bij de BMF, samen met individuele Brabanders die de BMF ondersteunen en met overheden en ondernemers die net als wij echt willen bouwen aan een duurzaam Brabant.

De BMF zet zich in voor een Brabantse samenleving die:

- natuur en landschap beschermt en de biodiversiteit herstelt;
- kringlopen sluit en waarin landbouw natuurinclusief is;
- kan rekenen op voldoende en schoon water;
- haar ecologische voetafdruk verkleint door de economie circulair te maken;
- volledig draait op schone, hernieuwbare energie.

Op deze inhoudelijke doelen is onze inzet:

- Bescherming en verbetering van natuur, landschap, leefomgeving en biodiversiteit in Brabant. Dat doen we samen met onze achterban, koploperbedrijven en bewoners, door positieve ontwikkelingen te steunen en negatieve ontwikkelingen tegen te houden.
- Ontwikkeling en ondersteuning van initiatieven die Brabant duurzamer maken, samen met de samenleving, het bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties.
- Deelname in beleidstrajecten met als doel Brabant te verduurzamen.
- Brabanders informeren over en activeren op thema's rondom natuur, landschap, milieu en duurzame economie.

Kortom, we verzetten ons tegen ongewenste ontwikkelingen en laten zien hoe het wel kan. We stimuleren initiatieven vanuit de Brabantse samenleving, ondersteunen deze en verbinden partijen die samen grote stappen kunnen zetten. Met de steun van bewoners en koploperbedrijven kan aan overheden en bedrijven een krachtig signaal worden gegeven dat mensen verandering willen en daar ook al stappen voor zetten. Zelf nemen we ook initiatief voor projecten,

plannen en acties om Brabant te verduurzamen. Bij de uitvoering staan het creëren van een breed maatschappelijk bewustzijn, het ontwikkelen van vernieuwende concepten en het aangaan van allianties voorop.

1.2 Werken in transities

Bij de BMF werken we aan de verduurzaming van onze leefomgeving, bescherming van de natuur en het verbeteren van het milieu binnen de volgende grote maatschappelijke transities:

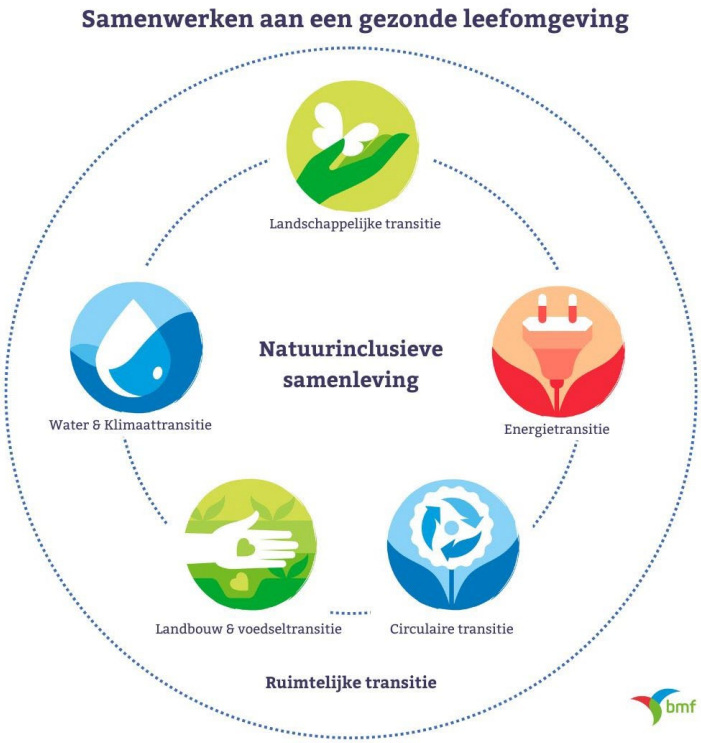
- **agrarische en voedseltransitie**, naar een duurzaam voedselsysteem;
- **circulaire transitie**, naar een duurzame economie en duurzaam grondstoffengebruik;
- **energietransitie**, naar een duurzaam energiesysteem waarin energieopwekking alleen nog plaatsvindt uit duurzame bronnen;
- **landschappelijke transitie**, naar biodiversiteitsherstel en ruimte voor kwalitatief goede natuur;
- **water- en klimaattransitie**, naar een samenleving die klimaatverandering zoveel mogelijk tegengaat én zich erop voorbereidt.

In 2025 hebben we daarnaast extra aandacht gevestigd op het samenwerken aan een **gezonde leefomgeving**, als doel voor de verschillende transities.

De transities dragen allemaal bij aan ons streven naar een natuurinclusieve samenleving. Ze hebben daarbij vaak – in meer of mindere mate – impact op de ruimte in Brabant. Omdat deze ruimte schaars is, zullen belangen vaak vanuit verschillende transities afgewogen moeten worden. Als BMF willen we zorgen dat die belangenafweging zorgvuldig plaatsvindt, waarbij alle belangen worden meegewogen én koppelkansen worden benut. Zo werken we op een constructieve manier aan de:

- **ruimtelijke transitie,** naar ruimtelijk beleid waarin alle maatschappelijke belangen op een zorgvuldige manier worden afgewogen.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

2. Activiteiten

Een mooi en duurzaam Brabant; daar gaan we voor. Door duidelijke doelen te stellen en in te zetten op concrete resultaten vergroten we onze impact. Ons werk bestaat uit reguliere activiteiten (zie 2.1) en projectactiviteiten (zie 2.2). Met deze activiteiten dragen we bij aan de realisatie van onze eigen ambities én die van onze vaste financiers (zie 2.3) en bereiken we onder meer de volgende impact (zie 2.4).

De drie hoofdactiviteiten van de BMF zijn:

- **Behartigen** van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.
- **Informeren** van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.
- **Samenwerken** aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.

2.1 Reguliere activiteiten

In dit jaarverslag willen we u een goede indruk geven van onze inzet gedurende het jaar en de impact die we daarmee bereiken. Voor een greep uit ons werk per transitie verwijzen we graag naar ons jaarbericht ↖. Naast activiteiten binnen de transities hebben medewerkers bij de BMF zich in 2025 beziggehouden met algemene activiteiten; daaronder vallen onder andere communicatieactiviteiten en de (juridische) ondersteuning van bij ons aangesloten organisaties.

Communicatie met belanghebbenden

De BMF heeft een communicatiestrategie. Hierin staat onder andere wie onze interne en externe stakeholders en communicatiedoelgroepen zijn en hoe we met hen communiceren.

Interne stakeholders:

- aangesloten organisaties, (lokale natuur- en milieuorganisaties)
- donateurs, supporters, periodiek schenkers
- (voormalig) bestuursleden, medewerkers, vrijwilligers, stagiairs
- de Natuur en Milieufederaties

Externe stakeholders:

- overheden: rijksoverheid, provincie, gemeenten, waterschappen
- politieke partijen
- maatschappelijke instellingen/belangenorganisaties (onder andere NB-partners, Groene 11)
- kennisinstellingen (onder andere HAS, WUR, Avans, GGD)
- bedrijven/brancheorganisaties (onder andere ZLTO, VNO-NCW)
- inwoners van Brabant

Onze belangrijkste communicatiemiddelen zijn: inbreng aan overlegtafels, persberichten, opiniestukken, website, social media (X, LinkedIn, Facebook en Instagram) e-mailnieuwsbrieven, cursussen, workshops en overige activiteiten, zienswijzen, rapporten en brieven, (juridische) procedures en het BMF Activiteitenfonds.

2.2 Projectactiviteiten

In 2025 heeft de BMF gewerkt aan de volgende projecten:

Project	Opdrachtgever	Begrote uren	Gerealiseerde uren (afgerond)
Brabants Bodem*	Ministerie van LVVN	693	251,75
Boer & Buur met Natuur*	Natuur en Milieufederaties	190	179,5
Energietuinen*	Natuur en Milieufederaties	5	2,5
Groene Bondgenoten*	Natuur en Milieufederaties	27	27
Netwerk Groene Boeren*	Natuur en Milieufederaties	100	15,5
NP RES Natuurinclusief	Natuur en Milieufederaties	128	121
Participatiecoalitie*	Natuur en Milieufederaties	194	194,5
Planet Proof	Natuur en Milieufederaties	6	6
DHZ Biodiversiteit en infiltratie: Inwoners aan Zet!*	Stichting Vrienden van Velt in Nederland	332	318,33
Follow-up Koepelplan voedselbossen*	Provincie Noord-Brabant	383	274,33
Inzet juridisch medewerker BMF	Natuur en Milieufederatie Limburg	40,5	40,5

*Deze projecten lopen door in 2026.

Over de uitgevoerde activiteiten binnen bovengenoemde projecten leggen we rechtstreeks verantwoording af aan de opdrachtgevers.

2.3 Bijdrage aan ambities van onze financiers

Graag lichten we hieronder toe met welke activiteiten de BMF, mede namens de bij ons aangesloten organisaties en andere natuurorganisaties, in 2025 een bijdrage heeft geleverd aan de ambities van onze vaste financiers: de provincie Noord-Brabant, de terreinbeherende organisaties (Brabants Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en BPG Landelijk Brabant) en de Postcodeloterij. In bijlage 1 is de verantwoording van de gerealiseerde uren per financier opgenomen.

Provincie Noord-Brabant

Dankzij de ontvangen jaarlijkse subsidie van de provincie Noord-Brabant hebben we in 2025 activiteiten kunnen uitvoeren binnen alle transities (zie 1.2). Hieronder noemen we concrete voorbeelden van uitgevoerde activiteiten, binnen onze kernactiviteiten:

1. **Behartigen** van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.

Transitie	Concrete voorbeelden
Algemene activiteiten	We waren zichtbaar aanwezig bij verschillende Statenvergaderingen.
Agrarische en voedseltransitie	We hebben input geleverd voor de Brabantse voedselstrategie. We hebben Brabantse natuurinclusieve boeren geholpen door de ondersteuning van het Netwerk Goed Boeren bij hun belangenbehartiging bij provinciale beleidsvorming. De kerngroep heeft tijdens een overleg met de landbouw Gedeputeerde, op locatie bij één van de boeren van de kerngroep, overleg gevoerd over de diverse landbouw-thema's. We hebben deelgenomen aan: • Maatschappelijke adviescommissie LIB. Deze deelname heeft even stilgelegen wegens ziekte van één van onze medewerkers, maar inmiddels hebben we dit weer opgepakt; • Klankbordgroep Brabantse Zorgvuldigheidscore Veehouderij (BZV).
Circulaire transitie	We hebben gemeenten advies gegeven over vraagstukken die te maken hebben met de circulaire economie. We hebben deelgenomen aan de Stuurgroep Just Transition Fund (JTF).
Energietransitie	We hebben input geleverd voor het Brabants Energieperspectief 2050. We hebben deelgenomen aan bestuurlijke overleggen van de vier Brabantse RES'en.
Landschappelijke transitie	We hebben input geleverd voor de BOS 2.0/intrekkingsbeleid latente stikstofruimte en voor de Agenda Natuurinclusief. We hebben gezamenlijke inbreng van de natuurorganisaties gecoördineerd binnen de programma's: • 380 KV (hoogspanningsleidingen in de Biesbosch); • Delta Rhine Corridor (DRC); • Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (VAWOZ); • Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD); • N279 en N284; • Koersdocument Oostflank. We hebben actief deelgenomen aan de volgende gebiedsprocessen: • GGA Ulvenhoutse Bos: ambtelijke en bestuurlijke deelname aan overleggen; • GGA Vitale Peel: ambtelijke en bestuurlijke deelname aan overleggen; • Aanpak Landelijk Gebied;

	• NOVEX De Peel.
Water- en klimaattransitie	We hebben input geleverd voor het beleid overgangsgebieden en het actieplan gewasbeschermingsmiddelen. We hebben meegewerkt aan de beleidsvorming en uitvoering van: • (addendum) Regionaal Bodem en Waterplan; • droogteadvies; • onttrekkingsbeleid (beregening, kleine onttrekkingen); We hebben inhoudelijke inbreng voorbereid en actief deelgenomen aan: • grondwateroverleg (BBG); • NBWB; • RBOM.
Integraal thema gezonde leefomgeving	In 2025 hebben we extra aandacht gevestigd op het samenwerken aan een gezonde leefomgeving, als doel voor de verschillende transities. Dat deden we onder meer door: Actief mee te werken aan de uitvoering van de Uitvoeringsagenda Milieu door: • activiteiten te organiseren m.b.t. het onderwerp lichthinder; • deel te nemen aan luchtvaart overleggen: het LEO (incl. werkgroep klimaat), COVM De Peel, CROBD en CROSE. We hebben met de volgende activiteiten aandacht gevraagd voor het terugdringen van bestrijdingsmiddelengebruik: • expertmeeting voor Statenleden; • brief aan Provinciale Staten namens natuurorganisaties; • webinar voor bestuurders en ambtenaren van gemeenten, waterschappen en provincie en overige deskundigen.

2 **Informeren** van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.

Transitie	Concrete voorbeelden
Algemene activiteiten	We hebben Brabanders geïnformeerd en handelingsperspectief geboden met: • 42 nieuwsberichten op de website, 21 algemene nieuwsbrieven, 11 blogs; • een jaarplan, jaarbericht en jaarverslag; • verschillende BMF-bijeenkomsten; • de jaarlijkse BMF-lezing; • uitreiking Casimir Milieuprijs.
Agrarische en voedseltransitie	We hebben goede voorbeelden van biologische/natuurinclusieve landbouw laten zien middels volgeboekte excursies voor belangstellenden naar: • biologisch gemengd bedrijf BIO In de Polder in Lage Zwaluwe; • natuurinclusieve groenteteeltbedrijf Bijzonder Brabants in Deurne.
Circulaire transitie	We hebben deelgenomen aan het Zero Waste Festival in Breda door het organiseren van een circulaire fietstocht en een clean-up kanotocht. Ook hebben we een webinar over biobased isoleren georganiseerd.

Energietransitie	We hebben over de energietransitie gecommuniceerd d.m.v.: • Podcast RES WB; • Interview RES NOB. Ook ging de BMF-lezing dit jaar over de energietransitie.
Landschappelijke transitie	We hebben aandacht gevraagd voor de stem van de natuur met de verkiezing van de Natuurdichter van Brabant. Daarnaast hebben we een training over de Omgevingswet georganiseerd voor vrijwilligers van lokale natuur- en milieuorganisaties in Brabant. We schreven een blog over een knelpunt in de bescherming van natuur in de Omgevingswet en beantwoordden (juridische) vragen van aangesloten organisaties over natuurbescherming.
Water- en klimaattransitie	We hebben een water- en landgoedwandeling georganiseerd op Landgoed De Hoevens;
Integraal thema gezonde leefomgeving	We hebben de jaarlijkse campagne Nacht van de Nacht georganiseerd, met twee activiteiten.: een informele nachtwandeling voor de Gedeputeerde van natuur e.a. en een filmvoorstelling voor. Daarnaast hebben we twee blogs geschreven om Brabanders met interesse in het bestrijdingsmiddelendossier handelingsperspectief te bieden, onder andere voor gifvrije bloemen.

3 **Samenwerken** aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.

Transitie	Concrete voorbeelden
Algemene activiteiten	2 werkstudenten (Sprinters) begeleid. Zij hebben een campagne ontwikkeld om Brabanders aan te moedigen hun vakantie in Brabant door te brengen en te ontmoedigen om met het vliegtuig op vakantie te gaan. Ook hebben we deelgenomen aan de Fontys Nature Impact Days om nieuwe studenten warm te maken zich in te zetten voor de natuur;
Agrarische en voedseltransitie	We hebben het groene traineeship samen met IVN en ZLTO opgezet om een groep jongeren mee te nemen in de wereld van de biologische landbouw. We zijn betrokken geweest bij de voorbereiding en de eerste bijeenkomsten. We hebben verschillende activiteiten georganiseerd voor leden van het Netwerk Goed Boeren, waaronder meerdere studiegroep bijeenkomsten.
Circulaire transitie	We hebben samen met Yuverta en de gemeente Tilburg gezocht naar mogelijkheden om een circulaire initiatievenkaart te ontwikkelen. Ook hebben we verkennende gesprekken gevoerd met gemeentes in het kader van Heel Nederland Repareert. We zijn met een gemeente in gesprek gegaan over de mogelijkheden voor een circulair ambachtscentrum.

Energietransitie	Samen met gemeenten zijn we binnen de Brabantse RES'en op zoek gegaan naar geschikte locaties voor de inzet van het kwaliteitsbudget voor versterking van ecologie en biodiversiteit rondom projecten voor hernieuwbare energie op land.
Landschappelijke transitie	We hebben de samenwerking tussen Brabanders t.b.v. natuurherstel en bescherming gestimuleerd door actieve deelname aan sessies over Impuls Groene Vrijwilligers en Community of Practice. Ook hebben we het Buurtvoedselbossen Netwerk Brabant verder ontwikkeld, onder andere door het geven van twee workshops aan ambtenaren en het bieden van advies en hulp bij het opstellen van gemeentelijk beleid op het gebied van (buurt)voedselbossen. We hebben samengewerkt met anderen in lokale initiatieven voor natuurbescherming op de onderwerpen: • rechten van de natuur; • basiskwaliteit natuur; • bomen/groen in stedelijk gebied.
Water- en klimaattransitie	We zijn kritisch geweest op ontwikkelingen die de natuur en/of verduurzaming van onze leefomgeving schaden: dat heeft geleid tot een convenant tussen de provincie, Brabant Water, Brabants Landschap en de BMF.
Integraal thema gezonde leefomgeving	We hebben Brabanders geholpen, door een webinar over bestrijdingsmiddelen te organiseren voor aangesloten organisaties, in samenwerking met Urgenda/Aardige Buren. Ook waren we dagvoorzitter bij een bijeenkomst met 21 gemeentes ter ondersteuning van de invulling van gemeentelijk licht-donkertebeleid.

Terreinbeherende organisaties

Dankzij de ontvangen jaarlijkse bijdrage van de terreinbeherende organisaties hebben we in 2025 activiteiten kunnen uitvoeren binnen de Energietransitie, Landschappelijke transitie en Water- en klimaattransitie. Hieronder noemen we concrete voorbeelden van uitgevoerde activiteiten, binnen onze kernactiviteiten:

Transitie	Concrete voorbeelden
Energietransitie	• Mede namens de terreinbeherende organisaties deelnemen aan de bestuurlijke overleggen van de vier Brabantse RES'en; • Coördineren van de gezamenlijke inbreng bij specifieke energieprojecten zoals bijvoorbeeld de Duurzame Polder en op de Spinder waar de belangen van de terreinbeherende organisaties bij betrokken zijn.
Landschappelijke transitie	• Coördineren van de gezamenlijke inbreng bij de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS 2.0); • Coördineren van juridische procedures waar de terreinbeherende organisaties ook als partij bij betrokken zijn zoals handhavings- en inttrekkingsverzoeken, opstellen van zienswijzen en beoordelen van vergunningen; • Op verzoek controleren en beoordelen van specifieke vergunningen in directe omgeving Natura 2000-gebieden; • Organiseren en ondersteunen van 5 natuurbescherming overleggen en 5 voorbereidende overleggen, waarin gezamenlijke dossiers en relevante

	actualiteiten werden besproken en voorbereid. Provincie is door de NB-partners uitgenodigd voor een veldbezoek naar het project Meanderende Maas.
Water- en klimaattransitie	• Coördineren van de gezamenlijke inbreng bij strategisch (grond)waterbeleid, KRW-doelen en het Breed Bestuurlijk Grondwater Overleg; • Coördineren van het proces om te komen tot een vaststellingsovereenkomst met de provincie en Brabant Water inzake drinkwateronttrekkingen in/nabij Natura 2000-gebieden. • Meewerken aan de opstart van het TBO-project in het grondwaterconvenant rondom waterconservering in natuurgebieden en terugkoppeling van de ontwikkeling en aandachtspunten naar de convenantpartners. • Het webinar voor bestuurders en ambtenaren over bestrijdingsmiddelen is deels met uren van de terreinbeherende organisaties tot stand gekomen.

Postcodeloterij

De jaarlijkse bijdrage van de Postcodeloterij hebben we gebruikt om onze juridische activiteiten te financieren, waaronder het adviseren van onze achterban, overheden en anderen om te komen tot betere plannen en vergunningen. Hieronder valt ook het voeren van juridische procedures als de natuur in het gedrang komt. We ondersteunen lokale natuur- en milieuorganisaties bij hun juridische activiteiten, geven advies en verzorgen waar nodig trainingen voor de achterban.

2.4 Onze impact in 2025

Met alle reguliere en projectactiviteiten bereikten we in 2025 onder meer de volgende impact.

1 De BMF heeft dit jaar **5** nieuwe initiatieven helpen opstarten, zoals de samenwerking tussen bioboeren rondom Breda. Binnen het project Brabants Bodem startten we een onderzoek naar natuurlijke plaagdierbestrijding.

Brabants Bodem ontwikkelt een nieuw perspectief voor agrarisch ondernemers die bijdragen aan de kwaliteit van natuur en landschap in Van Gogh Nationaal Park. In dit meerjarenproject werkt de BMF samen met Brabants Landschap, de ZLTO, waterschappen en de provincie.

2 We hebben **10** bestaande initiatieven ondersteund naar verdere professionalisering. Zo hebben we het Buurtvoedselbossen Netwerk Brabant verder ontwikkeld, onder andere door het geven van twee workshops aan ambtenaren en het bieden van advies en hulp bij het opstellen van gemeentelijk beleid op het gebied van (buurt)voedselbossen. Via het Servicepunt Energie waren we inhoudelijk betrokken bij een aantal initiatieven voor grootschalige energie opwek.

3 We participeerden in **33** multi-stakeholdernetwerken[1], binnen de verschillende transities waarbinnen de BMF werkzaam is. Bij **1** multi-stakeholdernetwerken waren we aanjager of initiatiefnemer, namelijk bij de BioHub Breda.

4 De BMF heeft dit jaar **76** adviezen gegeven aan lokale en regionale organisaties, inclusief terreinbeherende organisaties (TBO's). De meeste adviezen hadden betrekking op ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast gaven we **5** adviezen aan inwoners, over bestrijdingsmiddelen.

Het Netwerk Goed Boeren is ruim 12 jaar geleden opgericht door de BMF en geldt tegenwoordig als hét natuurinclusieve boerennetwerk in Brabant. Via studieclubs en bedrijfsbezoeken verspreiden we kennis over duurzaam boeren in Brabant. Bovendien wordt het Netwerk erkend als vertegenwoordiging van de groene boeren in Brabant en regelmatig gehoord als partner bij beleidsvorming. Zo is het een volwaardige alternatieve gesprekspartner voor traditionele boerenorganisaties in de regio.

5 We leverden input bij **22** beleidsontwikkelingstrajecten in het afgelopen jaar, binnen verschillende thema's van de provincie. Bij tenminste **2** beleidstrajecten leidde onze input tot impact: zo mogen vanaf 2027 bedrijven zonder duurzaamheidscertificaat niet meer pachten van de provincie, tenzij er geen andere opties zijn. Ook mogen er vanaf 2027 geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen meer gebruikt worden op pachtgronden van de provincie. Daarmee geeft de provincie het goede voorbeeld voor de rest van Brabant hoe we toe kunnen werken naar een gezond en duurzaam voedselsysteem in een gezonde leefomgeving.

In alle RES-en hebben we een kennissessie georganiseerd voor ambtenaren over natuurinclusieve grootschalige opwek. Daarmee hebben we 36 ambtenaren van 28 gemeenten bereikt en indirect bijgedragen aan meer natuurinclusief lokaal energiebeleid.

6 In 2025 organiseerde de BMF **35** fysieke en **6** online kennisbijeenkomsten, cursussen, lezingen en excursies, waaronder een webinar over biobased isoleren, twee bezoeken aan biologische boeren en de BMF-lezing over de energietransitie. Daarnaast organiseerden we samen met het Netwerk Goed Boeren werkbezoeken, bijeenkomsten. In totaal waren er **1418** deelnemers bij deze evenementen en bijeenkomsten.

---

1 Een multi-stakeholder-netwerk is een leernetwerk of een samenwerkingsverband. Het betreft zowel formele als informele netwerken die structureel zijn, niet eenmalig. Hieraan nemen minimaal 3 onderscheidende partijen deel, zoals een federatie, de overheid (rijk, provincie of gemeente), een bedrijf, een lokale of regionale organisatie of een collega-organisatie.

In het kader van het Actieplan lichtvervuiling en campagne Nacht van de Nacht organiseerden we een stilte- en donkertewandeling voor bestuurders en ambtenaren. Ook waren we dagvoorzitter bij een bijeenkomst met 21 gemeentes ter ondersteuning van de invulling van gemeentelijk licht-donkertebeleid.

7 In 2025 heeft de BMF **17** zienswijzen en/of beroepen ingebracht bij beleidsontwikkel-trajecten en besluiten, waaronder diverse provinciale beleidskaders en ruimtelijke ontwikkelingen binnen gemeenten. In veel gevallen trokken we hierin samen op met één of meer aangesloten organisaties en/of terreinbeherende organisaties.

In samenwerking met de IVN-afdelingen Asten-Someren, Laarbeek en Veghel, en mede namens Brabants Landschap, hebben we gereageerd op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van de aanpassing van de provinciale weg N279.

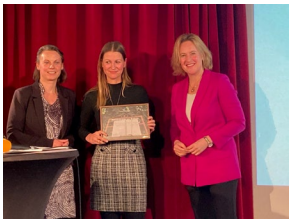
8 De BMF vertegenwoordigde **114** aangesloten organisaties in 2025 bij (beleids)overleggen, bijvoorbeeld in het kader van het grondwaterbeleid, het natuurontwikkelingsbeleid (ALG) en de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof. Bij de Regionale Energiestrategieën (RES'en) vertegenwoordigen we, naast de aangesloten organisaties, ook de terreinbeherende organisaties en (indirect) de lokale energiecoöperaties.

We namen het voortouw bij de organisatie van twee webinars, diverse inspreekbijdragen en een opinie artikel over bestrijdingsmiddelen. Zo hebben we veel bestuurders, ambtenaren en betrokken burgers bereikt en geïnformeerd over de risico's van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw voor gezondheid en natuur.

9 Bij **13** projecten was de BMF initiatiefnemer, aanjager of katalysator, soms in combinatie met een uitvoerende rol. Zo hebben we met twee jongeren een campagne ontwikkelt om jongeren te helpen minder te vliegen, vooronderzoek gedaan voor het een Brabants voedselbossennetwerk en spelen we een belangrijke rol in het project Brabants Bodem.

We hebben de natuurdichter van Brabant uitgeroepen: Elizabet Zwetsloot-Meerdijk. In 2026 brengen we in samenwerking met de provincie Noord-Brabant haar dichtbundel uit.

brabantse milieufederatie

Geef jij de nacht haar sterren terug?

Licht is mooi, soms is minder beter. In Nederland is het 's nachts zelden echt donker en dat verstoort het ritme van mens en dier. Met stress en slaapstoornissen tot gevolg. Daarom zetten de **Natuur en Milieufederaties** zich al jaren in voor een donkere nacht. Samen met overheden, bedrijven en inwoners gaan ze nu een stap verder. Met als doel in drie gebieden in ons land het licht met 25 tot 50% te dimmen. Dankzij onze deelnemers ontvingen de Natuur en Milieufederaties de afgelopen vijf jaar € 15,9 miljoen voor een natuurlijker Nederland. Dat is **The Power of Postcodes**.

postcodeloterij.nl

POSTCODE LOTERIJ

18+ Speel bewust De vergunning voor de loterij is afgegeven door de Kansspelautoriteit onder kenmerk 300028/14480 d.d. 21/10/2021. Foto: Johan van der Wielen

3 Organisatie & Bedrijfsvoering

3.1 Organisatie

Doel

De doelstelling van de Stichting Brabantse Milieufederatie, zoals vastgelegd in de statuten, omvat het bevorderen van een duurzame ontwikkeling tussen de mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Noord-Brabant. De stichting streeft dit doel na, onafhankelijk van enige politieke, levensbeschouwelijke of maatschappelijke overtuiging.

Stichtingsvermogen

De Brabantse Milieufederatie zet zich in voor maatschappelijke doelen en heeft geen winstoogmerk. Het vermogen van de stichting wordt gevormd door:

- het stichtingskapitaal;
- het Casimirfonds;
- subsidies, donaties, schenkingen, erfstellingen en legaten;
- bijdragen aangesloten groepen;
- alle andere verkrijgingen en baten.

Financieel beheer en controle

De financiële administratie werd in 2025 gedeeltelijk in eigen beheer uitgevoerd en gedeeltelijk door Gosens Accountancy en Administraties. De salarisadministratie was in 2025 uitbesteed aan Dijksterhuis Accountants- en Adviesbureau. De accountantscontrole is uitgevoerd door WITh Accountants B.V. De controleverklaring is in dit jaarverslag opgenomen.

CBF-keurmerk en ANBI-erkenning

De BMF heeft sinds 1 januari 2005 het CBF-keurmerk voor goede doelen en vanaf 1 januari 2016 de Erkenning. In 2016 is een periodieke (driejaarlijkse) toets gestart en is op verzoek de BMF beoordeeld als Fondsenwervende instelling. In 2022 heeft een hertoetsing plaatsgevonden, waarbij het CBF heeft besloten om de Erkenning te continueren.

De BMF is door de belastingdienst aangewezen als een Algemeen Nut Beogende Instelling, ANBI. Dat houdt in dat een gift aan ons aftrekbaar is van het belastbaar inkomen. Maar het mes snijdt aan twee kanten: wij hoeven over een gift ook geen belasting te betalen. Daardoor komen giften aan de BMF geheel ten goede aan ons werk.

3.2 Bestuursmodel

Sinds 30 november 2022 ziet het bestuursmodel van de BMF er als volgt uit:

- Er is een Vergadering van Aangesloten Organisaties, bestaande uit vertegenwoordigers van de aangesloten organisaties, die belast is met het benoemen, schorsen en ontslaan van leden van de Raad van Toezicht.

- Er is een Raad van Toezicht, bestaande uit bij voorkeur vijf leden, die belast is met het toezicht houden op het beleid van de bestuurder en op de algemene gang van zaken in de stichting en de met haar verbonden organisaties.
- Er is een bestuurder (tevens directeur), die belast is met het besturen van de stichting.

Aangesloten organisaties
De BMF kent aangesloten organisaties. Zij betalen jaarlijks een vergoeding aan de BMF. De aangesloten organisaties hebben het recht op ondersteuning van de BMF (ter beoordeling door de bestuurder), recht om alle onderwerpen die passen binnen de doelstelling van de stichting met de bestuurder te bespreken en recht op inzage in het beleidsplan, het jaarplan en het jaarverslag. Eind 2025 waren er 114 aangesloten organisaties.

Begunstigers
De BMF kent ook begunstigers. Dat zijn personen of organisaties die de BMF ondersteunen, zonder tegenprestatie en zonder verdere rechten en verplichtingen. Hiervoor is gekozen om het karakter van een federatie van organisaties te benadrukken. Begunstigers moeten zich melden bij en geaccepteerd worden door de bestuurder.

Nevenfuncties per 31 december 2025
Henk Leenders, voorzitter Raad van Toezicht *(Breda)*
- reisleider bij Senior Vakantieplan
- consultant bij Smart Links

Angelique Heijnen, lid Raad van Toezicht *(Tilburg)*
- directeur Personeel & Organisatie bij de Rotterdamse Electrische Tram N.V. (RET)
- eigenaar Everyone-inc (veranderkundig adviesbureau)
- mentor bij Duo for a Job

Twan Tiebosch, lid Raad van Toezicht *(Boxtel)*
- directeur Van Gogh Nationaal Park
- directeur/eigenaar van Esplanada Advies BV

Martin de Wolf, lid Raad van Toezicht *(Tilburg)*
- directeur Fontys Educatie bij Fontys
- freelance auteur bij Uitgeverij Malmberg, Garant Uitgevers, Uitgeverij Noordhoff

Femke Dingemans, directeur-bestuurder Stichting Brabantse Milieufederatie *(Moergestel)*
- lid Regiobestuur Water Natuurlijk Noord-Brabant

Functioneren Raad van Toezicht
In 2025 is vier keer vergaderd door de Raad van Toezicht (RvT) in aanwezigheid van de directeur-bestuurder, waarvan een keer op een externe locatie waar een aangesloten organisatie van de BMF gevestigd is. Daarnaast heeft de RvT op 19 februari 2025 de jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd.

Rooster van aftreden RvT leden

Eind december 2025 bestaat de RvT-lid uit vier leden. Het rooster van aftreden ziet er als volgt uit:

Naam	Functie	Benoeming	2024	2025	2026	2027
Dhr. H.J.M. Leenders	Voorzitter RvT	16-04-2024			X	
Mevr. A.M.G. Heijnen	Lid RvT	16-04-2024				X
Dhr. A.H.L.M. Tiebosch	Lid RvT	30-11-2022	X*			X
Dhr. M.J.M. de Wolf	Lid RvT	30-11-2022	X*		X	

*Herbenoeming per 30-11-2024.

Aan de leden van de Raad van Toezicht wordt geen beloning toegekend; onkosten kunnen wel worden vergoed.

3.3 Bedrijfsvoering

Beloning medewerkers

De salarissen van de medewerkers in dienst van de BMF zijn gebaseerd op de salarisschalen die gelden voor de ambtenaren van de provincie Noord-Brabant. De vakantietoeslag bedraagt 8% en de eindejaarsgratificatie 4%, mits het financiële resultaat dit toelaat. De vaststelling vindt plaats nadat de definitieve subsidiebeschikking van de provincie is ontvangen.

Beloning directeur-bestuurder

De Raad van Toezicht heeft het directiebezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Dit komt overeen met het beloningsbeleid voor medewerkers, met aanvullend regels ten aanzien van de hoogte van het salaris, op basis van de Regeling beloning directeuren van Goede Doelen. De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij de stichting vond plaats door de Raad van Toezicht. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 390 punten.

Voor de toetsing aan de geldende maxima worden de werkelijke jaarinkomens en totale bezoldiging van de directie uitgedrukt in 1 fte voor 12 maanden. Het jaarinkomen voor de directeur-bestuurder bedroeg € 101.326,- (incl. eindejaarsgratificatie) en de totale bezoldiging bedroeg € 111.936,-. Het jaarinkomen van de directeur-bestuurder blijft binnen het maximum van € 129.292,- (1 FTE/12 mnd.) volgens bovengenoemde regeling.

Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingen, de pensioenlasten, de pensioen-compensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 168.080,- per jaar.

Personele bezetting BMF
De gemiddelde personeelsbezetting bij de BMF in 2025 was 8,6 FTE (2024: 9,0) fte. Er werkten twaalf medewerkers (voor een deel van het jaar) en een vaste vrijwilliger. De BMF sluit met vrijwilligers een vrijwilligersovereenkomst af en zij kunnen een vrijwilligersvergoeding ontvangen.

Het gemiddeld ziekteverzuim lag in 2025 op 29,8% (2024: 3,5%). De BMF maakt gebruik van een 'flexibele schil', bestaande uit ZZP-ers. Zij worden ingehuurd voor de uitvoering van specifieke projecten, ondersteuning bij de bedrijfsvoering en opvang bij capaciteitsproblemen, bijvoorbeeld als gevolg van onverwachte uitval van eigen medewerkers.

Samenwerking met onderwijs- en kennisinstellingen
De BMF werkt actief samen met verschillende onderwijsinstellingen. Zo geven we jaarlijks een gastles op de HAS, als onderdeel van de opleiding Tuinbouw en Akkerbouw. En op de Fontys Nature Impact Days enthousiasmeerden we nieuwe studenten om zich in te zetten voor natuur. Voor stagiairs sluit een onderwijsinstelling met de BMF een stageovereenkomst af. Stagiairs ontvangen een maandelijkse stagevergoeding.

Sinds 2021 heeft de BMF, namens de Natuur en Milieufederaties, zitting in de stuurgroep van het project Bemest op z'n Best, dat wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. De Wageningen University & Research coördineert dit project dat zich richt op technische innovaties die de ammoniakemissie bij mesttoediening halveren.

3.4 Duurzame bedrijfsvoering
De BMF wil het goede voorbeeld geven. Zo houden we rekeningen aan bij duurzame banken (ASN Bank en Triodos Bank). En hanteren we een duurzaam inkoopbeleid, onder meer ten aanzien van kantoorpapier (FSC), koffie en thee (biologisch en fairtrade) en schoonmaakartikelen (biologisch afbreekbare producten). Voor (externe) bijeenkomsten streven we naar regionale, vegetarische/ veganistische en biologische catering. Medewerkers reizen zoveel mogelijk met het openbaar vervoer. Verder vinden bijeenkomsten zo mogelijk online plaats zodat medewerkers niet hoeven te reizen en werken medewerkers voor een deel thuis.

3.5 Integriteitsbeleid en klachtenbeleid
Integriteitsbeleid
De BMF heeft een integriteitsbeleid (zie website BMF ⇱). Dit beleid bestaat uit vier onderdelen: het Integriteitsbeleid en een drietal gedragscodes. De BMF heeft een intern vertrouwenspersoon, zijnde een lid van de Raad van Toezicht. Daarnaast is de BMF sinds 2020 samen de andere Natuur en Milieufederaties aangesloten bij een externe organisatie met vertrouwenspersonen, de Merlijn Groep.

Uit de jaarlijkse rapportage van de Merlijn Groep:
Er zijn in 2025 geen meldingen gedaan. De vertrouwenspersoon is twee keer benaderd voor individueel overleg. Hoewel het op het eerste gezicht gunstig lijkt dat er geen meldingen zijn, is het lastig om hieruit een duidelijk oordeel te vormen over hoe het gaat. Een relatief hoog aantal meldingen kan zowel een positief als een negatief signaal zijn: het kan betekenen dat

medewerkers zich uit durven spreken, maar ook dat er knelpunten zijn. Andersom geldt hetzelfde: weinig meldingen hoeven niet per se een goed teken te zijn. Landelijk is te zien dat het aantal meldingen langzaam toeneemt. Dit sluit aan bij de trend dat medewerkers steeds vaker gebruikmaken van vertrouwenspersonen en dat sociale veiligheid steeds meer aandacht krijgt binnen organisaties.

Jaarlijks wordt tijdens een teamoverleg uitgebreid stilgestaan bij het onderwerp integriteit. Aan de hand van stellingen, vragen en dilemma's komen daarbij verschillende aspecten van het integriteitsbeleid aan de orde. Daarnaast komt het onderwerp integriteit aan de orde tijdens periodieke voortgangsgesprekken.

Klachtenbeleid

De BMF heeft een klachtenprocedure (zie website BMF ⇱). Er wordt een geanonimiseerde samenvatting gemaakt van iedere geregistreerde klacht en deze wordt bewaard in het digitale klachtenregister. Eenmaal per jaar worden de binnengekomen klachten geagendeerd tijdens een vergadering van het bestuur. Er zijn in 2025 geen klachten geregistreerd in het klachtenregister.

4. Planning & Control

4.1 Risicomanagement

De BMF streeft ernaar om risico's die gerelateerd zijn aan de bedrijfsvoering in brede zin zo goed mogelijk te herkennen en beheersen. De Richtlijn 650 (jaarverslaggeving) en de eisen van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) gelden hierbij als uitgangspunt. Risicomanagement maakt bij de BMF inmiddels een vast onderdeel uit van de Planning & Control cyclus, zodat de belangrijkste risico's jaarlijks opnieuw worden geïnventariseerd en waar mogelijk worden gemitigeerd. In 2025 waren dit de belangrijkste risico's:

Toegevoegde waarde van de BMF (financieel risico, reputatierisico)

Een verslechterde relatie of onvoldoende kunnen aantonen van onze meerwaarde op ambtelijk of bestuurlijk niveau en/of bij maatschappelijke partners kan leiden tot een geheel of gedeeltelijk verlies van bestaande subsidies of projectfinancieringen en tot verlies van positie en invloed op het bereiken van de doelen van de BMF.

Beheersmaatregelen:

- Investeren in contacten met Statenleden, Gedeputeerden en ambtenaren van de provincie en een goede samenwerking op ambtelijk en bestuurlijk niveau met de terreinbeheerders.
- Goed in externe communicatie blijven uitdragen waarin de BMF uniek is en zich onderscheidt.
- Doorontwikkelen van onze positie in het maatschappelijk middenveld in Brabant.

Continuïteit van het team op de langere termijn (operationeel risico)

De continuïteit van het team op de langere termijn staat onder druk. Als de BMF er in de toekomst niet in slaagt om een aantrekkelijke en professionele werkgever te zijn, kiezen medewerkers er mogelijk voor om te vertrekken. Daardoor verdwijnt er kennis en ervaring en komt de continuïteit van de organisatie mogelijk zelfs in gevaar.

Beheersmaatregelen:

- Ruimte bieden aan training en/of coaching voor persoonlijke ontwikkeling voor medewerkers die daar behoefte aan hebben.
- Inventariseren welke arbeidsvoorwaarden van invloed zijn op de verblijfsduur van medewerkers en kijken of we hier verbeteringen in kunnen aanbrengen.
- Aandacht besteden aan werkomstandigheden van de medewerkers, zowel op het gebied van ergonomie (fysieke gezondheid) als werkomstandigheden (mentale gezondheid).

4.2 Toekomst

De meerjarenstrategie 2021-2025 ⇖ gaf in de afgelopen richting aan de activiteiten van de BMF. Het jaar 2025 was het laatste jaar van deze planperiode. In september is het team gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe meerjarenstrategie voor de periode 2026-2030. Eind 2025 was deze meerjarenstrategie nog niet gereed. We verwachten deze in de loop van 2026 op te leveren.

4.3 Begroting

	Begroting 2026
BATEN	
Particulieren	€ 15.400
Bedrijven	€ 0
Subsidies en overheden	€ 511.505
Verbonden organisaties zonder winststreven	€ 175.375
Andere organisaties zonder winststreven	€ 66.000
Tegenprestatie levering producten/diensten	€ 12.000
Acquisitieopgave	€ 0
Totale baten	**€ 780.280**
LASTEN	
Te besteden aan doelstellingen	
Natuur en landschap	€ 75.731
Water en klimaat	€ 64.515
Duurzame landbouw & Voedselproductie	€ 127.086
Duurzame energie	€ 52.503
Circulaire economie	€ 33.733
Communicatie en achterban	€ 200.291
Totaal	**€ 553.860**
Wervingskosten	€ 0
% van som van de geworden baten	*0%*
Kosten Beheer & Administratie	€ **326.044**
	37,05%
Totale lasten	€ 879.904
Resultaat	**- € 99.624**
Resultaatbestemming	
Continuïteitsreserve	- € 99.624
Egalisatiereserve subsidies	€ 0
Bestemmingsreserves	€ 0
Bestemmingsfondsen	€ 0

brabantse milieufederatie

2 | Jaarrekening

brabantse milieufederatie

5. Jaarrekening 2025

5.1 Balans

Balans

ACTIVA		31-12-2025		31-12-2024
Materiële vaste activa				
Benodigd voor de bedrijfsvoering	€ 802		€ 1.698	
Direct in gebruik voor doelstelling	€ 0		€ 0	
		€ 802		€ 1.698
Financiële vaste activa				
Waarborgsom		€ 7.223		€ 7.223
Vlottende activa				
Vorderingen	€ 25.972		€ 68.155	
Overige overlopende activa	€ 54.494		€ 52.163	
		€ 80.466		€ 120.318
Liquide middelen		€ 810.153		€ 833.463
Totaal		**€ 898.644**		**€ 962.702**

PASSIVA		31-12-2025		31-12-2024
Reserves				
Stichtingskapitaal	€ 45		€ 45	
Continuïteitsreserve	€ 352.898		€ 319.176	
Egalisatiereserve provincie	€ 42.563		€ 25.440	
Bestemmingsreserves	€ 8.252		€ 13.740	
		€ 403.758		€ 358.401
Fondsen				
Casimirfonds	€ 2.885		€ 3.660	
Fonds juridische procedures	€ 16.961		€ 15.610	
		€ 19.846		€ 19.270
Totaal Reserves en fondsen		€ 423.604		€ 377.671
Kortlopende schulden				
Crediteuren	€ 61.196		€ 26.078	
Overige lopende passiva	€ 413.844		€ 558.953	
		€ 475.040		€ 585.031
Totaal		**€ 898.644**		**€ 962.702**

brabantse milieufederatie

5.2 Staat van Baten en Lasten over 2025

Omschrijving	Werkelijk 2025	Begroting 2025	Werkelijk 2024
BATEN			
Baten van particulieren	€ 16.479	€ 14.000	€ 15.583
Baten van bedrijven	€ 0	€ 0	€ 0
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	€ 198.439	€ 209.570	€ 242.098
Baten van subsidies en overheden	€ 599.269	€ 462.818	€ 571.914
Baten van andere organisaties zonder winststreven	€ 64.035	€ 37.915	€ 68.629
Som van de geworven baten	€ 878.222	€ 724.303	€ 898.224
Baten als tegenprestatie voor de levering producten/diensten	€ 11.786	€ 12.000	€ 10.960
Baten vorig jaar	€ 8.168	€ 0	€ 0
TOTAAL BATEN	**€ 898.176**	**€ 736.303**	**€ 909.184**
LASTEN			
Natuur & landschap	€ 139.800	€ 154.257	€ 154.228
Water & klimaat	€ 85.134	€ 82.152	€ 113.445
Duurzame Landbouw & Voedselproductie	€ 142.598	€ 118.294	€ 161.999
Duurzame energie	€ 39.587	€ 45.202	€ 96.333
Circulaire economie	€ 28.023	€ 24.934	€ 49.243
Communicatie en achterbanactiviteiten	€ 129.087	€ 136.051	€ 202.881
Totaal besteed aan doelstellingen	**€ 564.229**	**€ 560.890**	**€ 778.130**
Wervingskosten	**€ 2.951**	**€ 3.369**	**€ 0**
Kosten beheer en administratie	**€ 292.179**	**€ 332.532**	**€ 206.570**
Som van de lasten	**€ 859.359**	**€ 896.792**	**€ 984.700**
Saldo voor financiële baten en lasten	**€ 38.817**	**€ -160.489**	**€ -75.516**
Saldo financiële baten en lasten	**€ 7.116**	**€ 5.000**	**€ 0**
Saldo van baten en lasten	**€ 45.933**	**€ -155.489**	**€ -75.516**
Bestemming saldo van baten en lasten			
Toevoeging/onttrekking van:			
Continuïteitsreserve	€ 33.722	€ -155.489	€ 2.129
Egalisatiereserves	€ 17.123	€ 0	€ -60.668
Bestemmingsreserves	€ -5.488	€ 0	€ -13.338

Bestemmingsfondsen	€ 576	€ 0	€ -3.638
	€ 45.933	**€ -155.489**	**€ -75.515**

De provinciale milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van Goede Doelen Nederland.

Het verschil van € 201.422,- tussen de begroting en het gerealiseerde resultaat in 2025 wordt hierna op hoofdlijnen toegelicht.

5.2.1 Baten

Postcodeloterij

De baten afkomstig van de Postcodeloterij (een verbonden organisatie zonder winststreven) bestaan uit twee delen: een jaarlijks bedrag aan vrij besteedbaar geld en bijdragen aan projecten van de gezamenlijke Natuur en Milieufederaties (NMF's), die (mede) met hulp van de Postcode-loterij tot stand zijn gekomen. Vanuit de BMF namen we actief deel aan enkele projecten van de NMF's, waardoor we € 198.439,- ontvingen (begroot: € 209.570,-). Vanwege de onderbezetting binnen de BMF konden helaas niet alle beoogde uren gerealiseerd worden.

Provincie Noord-Brabant

In 2025 zijn er 3.508,5 uur gerealiseerd die met de provincie Noord-Brabant waren afgesproken en waarvoor we subsidie hebben aangevraagd (begroot: 3.583 uur). Uitgaande van het door de provincie per brief d.d. 5 februari 2026 genoemde uurtarief komen de baten uit op € 501.143,-. Dat is een hoger bedrag dan in de gewijzigde begroting was opgenomen. Daarnaast heeft de BMF in 2025 uren gerealiseerd binnen projecten die (mede) door de provincie werden gefinancierd.

5.2.2 Lasten

Personeelskosten

De salariskosten en daarmee samenhangende kosten waren lager dan begroot, vooral als gevolg van de uitkeringen van de ziektegeldverzekering.

Projectkosten

De directe projectkosten (€ 72.999,-) betreft inhuur van externe medewerkers voor activiteiten die de BMF niet zelf kan verrichten. In 2025 had die inzet betrekking op drie projecten. Deze externen hebben meer uren kunnen realiseren voor de betreffende projecten, dan begroot (€ 60.000,-). De inhuur van de betreffende medewerkers werd volledig vanuit projectinkomsten gefinancierd.

5.3 Financiële reserves

Continuïteitsreserve

Er is sprake van een positief saldo van baten en lasten van € 45.933,-. Het bestuur heeft daarom besloten om aan de continuïteitsreserve een bedrag toe te voegen van € 33.722,-.

Egalisatiereserve

De egalisatiereserve mag niet meer bedragen dan 10% van het subsidiebedrag in het desbetref-fende boekjaar. De stand van de egalisatiereserve per ultimo 2024 was € 25.440,-. Dit bedrag is in

2025 volledig onttrokken om de tegenvallende financiële resultaten mee op te vangen. Vanwege het positieve resultaat wordt er per ultimo 2025 weer € 42.563,- aan de reserve toegevoegd.

Reserve financiering activa bedrijfsvoering
De meeste laptops die binnen de BMF in gebruik zijn, dateren van medio 2019. In 2023 zou worden gestart met het gefaseerd vervangen van laptops die minder goed functioneren. De meeste laptops presteren op dit moment echter nog voldoende; daarom hebben we besloten om niet eerder dan in 2026 te starten met het (gefaseerd) vervangen van laptops.

5.3.1 Bestemmingsreserves

De BMF heeft de volgende bestemmingsreserves: herhuisvesting, professionalisering project/urenadministratie en burgerinitiatief.

Herhuisvesting
Gedurende een periode van maximaal vijf jaar betaalt de BMF jaarlijks een bedrag van € 3.200,- aan het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in Den Bosch voor de bewerking van ons archief; daarna zijn alle kosten voor het beheer van het BMF-archief voor rekening van het BHIC.

Professionalisering project/urenadministratie
In 2022 is de BMF gestart met het inhuren van een financieel adviseur (voor acht uur per maand) voor de professionalisering van de financiële (project)administratie en het inrichten van de SharePoint-omgeving. Er zijn inmiddels stappen gezet, die ertoe leiden dat zowel het financieel inzicht gedurende een jaar als de verantwoording achteraf beter en sneller verloopt. Met de aanstelling van het hoofd bedrijfsvoering wordt de inzet van de financieel adviseur afgebouwd.

Burgerinitiatief
In 2025 is er € 750,- uitgekeerd aan projecten die een aanvraag hebben ingediend bij het BMF Activiteitenfonds:

Er is in 2025 een project uit 2024 afgerond:
- Stichting Schaapskooi Schijndel: Aanleg natuurvriendelijke moestuin

Er is in 2025 een project gestart en afgerond:
- Open dag 'Un Bietje Groen'

Er lopen nog vier projecten die nog niet zijn afgerond:
- Milieuvereniging Land van Cuijk: regenwater (2022)
- Wandelbos Deurne (2022)
- Buurttuin, Stichting Stadsboerderij Helmond (2022)
- (Voedsel)Notenbos de Noteneters (2023)

5.3.2 Fondsen

De BMF beheert de volgende fondsen: Casimirfonds en fonds juridische procedures.

Casimirfonds
Dit fonds is ontstaan na een schenking van de heer Casimir. Periodiek wordt een prijs uitgereikt aan Brabantse burgers die een positieve bijdrage aan het milieu hebben geleverd. De kosten voor deze prijs worden middels de resultaatbestemming onttrokken aan dit fonds. In 2025 heeft een onttrekking van € 775,- plaatsgevonden vanwege de uitreiking van de prijs aan Willem Peters uit Uden.

Fonds juridische procedures
In de contracten met de TBO's is afgesproken dat er indien nodig per organisatie een bijdrage zal worden geleverd aan het fonds juridische procedures. De BMF voegt vanuit de vrij besteedbare gelden van de Postcodeloterij dan hetzelfde bedrag toe.

De jaarlijkse kosten inzake juridische procedures worden uit dit fonds onttrokken. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat provinciale subsidies niet worden gebruikt voor juridische procedures. In 2025 is er € 1.351,- aan het fonds toegevoegd.

De reservevorming in het Eigen Vermogen voldoet aan de Richtlijn 650, namelijk:
- er wordt geen reserve gevormd, zonder dat deze bestemd is;
- de continuïteitsreserve is bedoeld om risico's op korte termijn op te vangen.

5.3.3 Beleggingsbeleid BMF
De reserves van de BMF worden niet aangewend voor belegging in effecten, zoals aandelen en obligaties. In 2020 zijn de aanwezige liquide middelen verspreid over meerdere banken.

5.3.4 Financieel beheer
In de loop van een kalenderjaar stelt de directie een voortgangsrapportage op, waarbij begroting met realisatie wordt vergeleken. Ook wordt de prognose tot het einde van het jaar bijgewerkt en wordt de te verwachten liquiditeit van de organisatie voor de komende 6 maanden in beeld gebracht.

5.4 Lastenverdeling per doelstelling

	Besteed aan doelstellingen										
	Natuur en landschap	Water en klimaat	Landbouw Voedsel	Duurzame energie	Circulaire economie	Communicatie & Achterban	Fondsen-werving	Beheer & adm.	Totaal 2025	Begroting 2025	Totaal 2024
	17,2%	9,2%	13,2%	5,0%	2,8%	15,2%	0,4%	37,1%	100,0%		
Personeelskosten	€ 110.485	€ 58.840	€ 84.727	€ 32.375	€ 17.857	€ 97.445	€ 2.413	€ 238.213	€ 642.356	€ 681.392	€ 779.379
Huisvestingskosten	€ 8.317	€ 4.429	€ 6.378	€ 2.437	€ 1.344	€ 7.336	€ 182	€ 17.932	€ 48.356	€ 48.500	€ 50.059
Bureaukosten	€ 5.995	€ 3.193	€ 4.597	€ 1.757	€ 969	€ 5.288	€ 131	€ 12.925	€ 34.855	€ 31.500	€ 37.115
Organisatiekosten	€ 10.303	€ 5.487	€ 7.901	€ 3.019	€ 1.665	€ 9.087	€ 225	€ 22.214	€ 59.899	€ 74.400	€ 57.905
Afschrijvingskosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 895	€ 895	€ 1.000	€ 3.780
Financieringskosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ -9.557
Lasten voorgaande jaren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	**€ 135.100**	**€ 71.949**	**€ 103.603**	**€ 39.587**	**€ 21.836**	**€ 119.155**	**€ 2.951**	**€ 292.179**	**€ 786.361**	**€ 836.792**	**€ 918.681**
	27,50%	14,65%	21,09%	8,06%	4,45%	24,27%					
Verdeling B & A	€ 80.356	€ 42.794	€ 61.622	€ 23.546	€ 12.988	€ 70.873	€ 0	€ -292.179			
Directe projectkosten	€ 4.700	€ 13.185	€ 38.995	€ 0	€ 6.187	€ 9.932	€ 0	€ 0	€ 72.999	€ 60.000	€ 66.019
Totale kosten 2025	**€ 220.156**	**€ 127.928**	**€ 204.220**	**€ 63.133**	**€ 41.011**	**€ 199.960**	**€ 2.951**	**€ 0**	**€ 859.360**		
Verdeling begroting 2025	€ 154.257	€ 82.152	€ 118.294	€ 45.202	€ 24.934	€ 136.051	€ 3.369	€ 332.532		**€ 896.792**	
Verdeling jaarrekening 2024	€ 154.228	€ 113.445	€ 161.999	€ 96.333	€ 49.243	€ 202.881	€ 0	€ 206.570			**€ 984.699**

Kostentoerekening
De kosten worden aan de doelstellingen toegerekend op basis van de urenregistratie

5.5 Kasstroomoverzicht 2025

	31 december 2025		31 december 2024	
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatieresultaat		€ 38.817		€ -75.516
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen	€ 895		€ 3.780	
- mutaties voorzieningen	€ 0		€ 0	
		€ 895		€ 3.780
Veranderingen in vlottende middelen:				
- voorraden	€ 0		€ 0	
- vorderingen	€ 39.852		€ 29.163	
- kortlopende schulden (exclusief schulden aan kredietinstellingen)	€ -109.990		€ 54.472	
		€ -70.138		€ 83.635
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		**€ -30.426**		**€ 11.899**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen materiële vaste activa	€ 0		€ -915	
Desinvesteringen materiële vaste activa	€ 0		€ 0	
Overige investeringen in financiële vaste activa	€ 0		€ 0	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		**€ 0**		**€ -915**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Mutatie reserves	€ 7.116		€ 0	
Aflossing langlopende schulden	€ 0		€ 0	
Overige mutaties reserves en fondsen	€ 0		€ 0	
Totale kasstroom uit financieringsactiviteiten		**€ 7.116**		**€ 0**
Mutatie Liquide Middelen		**€ -23.310**		**€ 10.984**

Liquide Middelen	31-12-2024	31-12-2025	Mutatie
ING bank	€ 1.538	€ 685	€ -853
ING bank spaarrekening	€ 125.514	€ 125.320	€ -194
Triodos Bank	€ 50.350	€ 47.398	€ -2.952
Triodos spaarrekening	€ 149.725	€ 276.879	€ 127.154
Triodos xx820	€ 329.781	€ 181.932	€ -147.849
ASN Bank	€ 176.555	€ 177.939	€ 1.384
Kas	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	**€ 833.463**	**€ 810.153**	**€ -23.310**

5.6 Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 650 "Fondsenwervende organisaties" zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze Richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Continuïteit
Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van positieve continuïteitsveronderstelling. De BMF beschikt over een voldoende solide balanspositie. Er is sprake van een redelijk gezond eigen vermogen uitgedrukt in fondsen en reserves.

In juni 2016 zijn in het toenmalige Algemeen Bestuur van de stichting Natuur en Milieufederaties interne financiële criteria opgesteld in verband met de bijdrage van de Postcodeloterij. Afgesproken werd dat iedere federatie streeft naar een continuïteitsnorm van 33%; vaste lasten moeten gedurende een periode van tenminste vier maanden door een individuele federatie kunnen worden gedragen.

De BMF streeft naar een gezonde financiële bedrijfsvoering. Dit is van belang om nu en in de toekomst over voldoende middelen te kunnen beschikken om onze activiteiten te kunnen blijven uitvoeren. Onze verwachting is dat de BMF ook in de (nabije) toekomst voldoende kasstromen blijft genereren om aan haar verplichtingen te kunnen blijven voldoen.

5.6.1 Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers over 2024 zijn waar relevant aangepast om een vergelijking met het verslagjaar mogelijk te maken.

5.6.2 Grondslagen van waardering

Algemene grondslagen
De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte gebruiksduur bepaalde afschrijvingen, met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva
Deze zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Projectverplichtingen zijn opgenomen op basis van een besluit ter zake, welke schriftelijk is kenbaar gemaakt aan de ontvanger van de subsidie en worden ten laste gebracht van het boekjaar waarin de projectactiviteiten dienen te worden uitgevoerd door de uitvoerende projectpartner.

Reserves en fondsen
Reserves betreffen gelden ter vrije beschikking van de stichting. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader van de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen en gelden die vastliggen in vaste activa.

5.6.3 Grondslagen voor resultaatbepaling
Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de toegekende subsidiebaten en overige baten en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Baten
De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Subsidies van overheden
De begrotingssubsidie van de provincie Noord-Brabant wordt aangevraagd en toegekend voor de periode van één boekjaar. Het subsidiebedrag wordt opgenomen in het verslagjaar waar het subsidiebesluit betrekking op heeft. Definitieve vaststelling van de toegekende subsidie vindt plaats na beoordeling en goedkeuring door de provincie Noord-Brabant van het financiële jaarverslag over het betreffende verslagjaar.

Nalatenschappen
Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalaten-schap betrouwbaar kan worden vastgesteld, derhalve indien de betaling is aangekondigd. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen. Giften in natura worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Lasten
Financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten.

Lastentoerekening
Bij de lastentoerekening geldt dat voor gerealiseerde directe uren wordt aangesloten bij de gemaakte afspraken met de betreffende opdrachtgever. Voor de gerealiseerde indirecte uren geldt dat er een verdelingspercentage wordt gehanteerd dat bij de begroting is vastgesteld. Bij de begroting van het betreffende boekjaar worden de indirecte uren procentueel toebedeeld aan de verschillende thema's, volgens dezelfde verdeling als de directe uren.

Projectverplichtingen
Projectverplichtingen worden ten laste gebracht van het boekjaar waarin de contractueel afgesproken projectperiode valt. De projectbestedingen worden derhalve toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloning
Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten. De BMF hanteert voor haar medewerkers een pensioenregeling waarbij de pensioenuitkeringen zijn gebaseerd op middelloon. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord. Voor per balansdatum nog niet betaalde premies wordt een schuld opgenomen. De risico's voor prijsindexatie en beleggingsrendement kunnen mogelijk leiden tot aanpassing van de toekomstige bijdragen aan het PFZW. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. In geval van een tekort bij het PFZW heeft de BMF geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan toekomstig hogere premies.

De actuele dekkingsgraad van PFZW bedroeg in december 2025 126,0%. Dit is een stijging van 16,2 procentpunt ten opzichte van eind december 2024. Een negatief beleggingsrendement zorgt voor een daling van de actuele dekkingsgraad met 4,1 procentpunt. Daarnaast is de rente gestegen, waardoor de voorziening daalt. Hierdoor is de actuele dekkingsgraad met 23,3 procentpunt gestegen. Door het tijdsverschil tussen eind 2024 en eind december 2025 wordt er rente toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen. Vanwege de positieve eenjaarsrente per eind 2024 heeft dit een dalend effect op de dekkingsgraad van afgerond 2,4 procentpunt.

Het bestuur van PFZW heeft in oktober de voorstellen tot actualisering van de grondslagen afkomstig uit het grondslagenonderzoek (GO2026) geaccepteerd. Daarnaast zijn enkele collectieve voorzieningen aangepast voor de overgang op de Solidaire Premieregeling. Het dalend effect op de dekkingsgraad van 0,4 procentpunt is het saldo van het aanpassen van de collectieve voorzieningen en actualiseren van verschillende grondslagen die gebruikt worden ter bepaling van de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen.

5.6.4 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Belastingen, rentebaten en soortgelijke opbrengsten, alsmede rentelasten en soortgelijke kosten, worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

5.6.5 Kengetal

Het percentage besteed aan doelstellingen ten opzichte van de totale lasten (voor verdeling Beheer & Administratie) bedraagt 72,92% (2024: 79,17%).

5.7 Toelichting op de balans per 31 december 2025

	31-12-2025	31-12-2024
Activa		
Materiële vaste activa		
Benodigd voor de bedrijfsvoering		
Aanschafwaarde per 1 januari	€ 29.867	€ 29.867
Cumulatieve afschrijving t/m vorig boekjaar	€ -28.170	€ -24.389
Boekwaarde per 1 januari	**€ 1.697**	**€ 5.478**
Investeringen	€ 0	€ 0
Desinvesteringen	€ 0	€ 0
Cumulatieve afschrijving desinvestering	€ 0	€ 0
Afschrijving	€ -895	€ -3.780
Boekwaarde per 31 december	**€ 802**	**€ 1.698**
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december	€ 29.867	€ 29.867
Cumulatieve afschrijving per 31 december	€ -29.065	€ -28.170
Boekwaarde per 31 december	**€ 802**	**€ 1.697**
Direct in gebruik voor doelstelling		
Boekwaarde per 31 december	€ 0	€ 0
Totaal materiële vaste activa	**€ 802**	**€ 1.698**
Financiële vaste activa		
Waarborgsom huur	€ 7.223	€ 7.223
	€ 7.223	**€ 7.223**

Vorderingen		
Debiteuren	€ 25.972	€ 68.155
Voorziening dubieuze debiteuren		
Stand per 31 december	**€ 25.972**	**€ 68.155**
Overige overlopende activa		
Vooruitbetaalde posten	€ 25.187	€ 8.303
Nog te ontvangen	€ 27.025	€ 7.728
Te ontvangen inzake projecten	€ 2.282	€ 36.132
Totaal	**€ 54.494**	**€ 52.163**
Liquide middelen		
ING bank	€ 685	€ 1.538
ING bank spaarrekening	€ 125.320	€ 125.514
Triodos Bank	€ 47.398	€ 50.350
Triodos spaarrekening	€ 276.879	€ 149.725
Triodos xxx820*)	€ 181.932	€ 329.781
ASN Bank	€ 177.939	€ 176.555
Kas	€ 0	€ 0
Stand per 31 december	**€ 810.153**	**€ 833.463**

*) Bankrekening Triodos xx820 staat voor een bedrag van € 181.932 niet ter vrije beschikking doordat de Brabantse Milieufederatie voor de projecten P139 en P141 depothouder is.

De overige liquide middelen zijn ter vrije besteding van de instelling.

	31-12-2025	31-12-2024
Passiva		
Reserves en fondsen		
Reserves		
Stichtingskapitaal	€ 45	€ 45
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	€ 319.176	€ 339.762
Opheffing bestemmingsreserve circulaire economie	€ 0	0
Correctie 2023 (zie egalisatiereserve)	€ 0	€ -22.715
Resultaatbestemming	€ 33.722	€ 2.129
Stand per 31 december	**€ 352.898**	**€ 319.176**
Egalisatiereserve provincie		
Stand per 1 januari	€ 25.440	€ 63.393
Correctie 2023*	€ 0	€ 22.715

Resultaatbestemming (deel 1: saldo Baten en Lasten)	€ -25.440	€ -63.115
Resultaatbestemming (deel 2: werkelijk resultaat)	€ 42.563	€ 2.447
Stand per 31 december	**€ 42.563**	**€ 25.440**
Reserve financiering activa bedrijfsvoering		
Stand per 1 januari	€ 1.698	€ 10.478
Resultaatbestemming	€ -896	€-8.780
Stand per 31 december	**€ 802**	**€ 1.698**
Bestemmingsreserve herhuisvesting		
Stand per 1 januari	€ 6.400	€ 9.600
Opheffing bestemmingsreserve circulaire economie	€ 0	€ 0
Toevoeging	€ 0	€ 0
Onttrekking	€ -3.200	€ -3.200
Stand per 31 december	**€ 3.200**	**€ 6.400**
Bestemmingsreserve professionalisering project/urenadministratie		
Stand per 1 januari	€ 642	€ 1.000
Resultaatbestemming	€ -642	€ -358
Stand per 31 december	**€ 0**	**€ 642**
Bestemmingsreserve burgerinitiatief		
Stand per 1 januari	€ 5.000	€ 6.000
Dotatie via resultatenrekening		
Onttrekking	€ -750	€ -1.000
Stand per 31 december	**€ 4.250**	**€ 5.000**
Totaal reserves	**€ 403.758**	**€ 358.401**
Fondsen		
Casimirfonds		
Stand per 1 januari	€ 3.660	€ 3.660
Bestedingen	€ -775	€ 0
Resultaatbestemming	0	€ 0
Stand per 31 december	**€ 2.885**	**€ 3.660**
Fonds juridische procedures		
Stand per 1 januari	€ 15.610	€ 19.248
Resultaatbestemming toevoeging	€ 1.351	0
Resultaatbestemming onttrekking	€ 0	€ -3.638
Stand per 31 december	**€ 16.961**	**€ 15.610**
Totaal fondsen	**€ 19.846**	**€ 19.270**

Totaal Reserves en Fondsen	**€ 423.604**	**€ 377.671**

	31-12-2025
Resultaatbestemming Het resultaat is als volgt toegevoegd/onttrokken aan de reserves en fondsen:	
Toevoeging continuïteitsreserve	€ 33.722
Vrijval reserve financiering activa	€ 0
Toevoeging reserve financiering activa	€ -896
Toevoeging egalisatiereserve provincie	€ 17.123
Onttrekking burgerinitiatief	€ -750
Toevoeging Casimirfonds	€ 0
Onttrekking Casimirfonds	€ -775
Toevoeging bestemmingsreserve herhuisvesting	€ 0
Onttrekking bestemmingsreserve herhuisvesting	€ -3.200
Onttrekking bestemmingsreserve professionalisering project/urenadministratie	€ - 642
Toevoeging bestemmingsreserve professionalisering project/urenadministratie	€ 0
Toevoeging bestemmingsfonds juridische procedures	€ 1.351
Onttrekking bestemmingsfonds juridische procedures	€ 0
Totaal	**€ 45.933**

	31-12-2025	31-12-2024
Kortlopende schulden		
Crediteuren	€ 61.196	€ 26.078
Omzetbelasting af te dragen	€ 2.434	€ 16.540
Te betalen loonheffing	€ 12.645	€ 16.045
Te betalen pensioenpremies	€ 15.960	€ 17.809
Te betalen accountantskosten	€ 8.442	€ 8.037
Verplichting vakantietoeslag	€ 26.564	€29.999
Te betalen eindejaarsuitkering	€ 42.828	€ 25.805
Verplichting vakantiedagen	€ 26.885	€ 24.380
Vooruit ontvangen/te betalen op projecten	€ 257.314	€ 406.278
Overige overlopende passiva	€ 20.772	€ 14.060
Totaal kortlopende schulden	**€ 475.040**	**€ 585.031**
Niet in de balans opgenomen verplichtingen		
- huur gebouwen	Het huurcontract is per 1 juli 2022 aangegaan en heeft een looptijd van 5 jaar.	

	De opzegtermijn bedraagt 12 maanden. De huur inclusief btw bedraagt m.i.v. 1 januari 2026 € 2.798,50 per maand. Er wordt een extra archiefruimte gehuurd tot ultimo 2026 voor € 3.200,- per jaar.
Gebeurtenissen na balansdatum	
Er hebben zich na balansdatum 31 december 2025 geen gebeurtenissen voorgedaan welke in deze jaarrekening zijn te vermelden.	

5.8 Toelichting op de Staat van Baten en Lasten over 2025

Omschrijving	Werkelijk 2025	Begroting 2025	Werkelijk 2024
BATEN			
Particulieren			
Bijdragen aangesloten organisaties	€ 4.165	€ 4.000	€ 3.610
Donaties	€ 12.314	€ 10.000	€ 11.973
Totaal	**€ 16.479**	**€ 14.000**	**€ 15.583**
Bedrijven			
Projectbijdragen	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Verbonden organisaties zonder winststreven			
Vrij besteedbare gelden	€ 137.230	€ 137.230	€ 121.082
Projectbijdragen	€ 61.209	€ 72.340	€ 121.016
Totaal	**€ 198.439**	**€ 209.570**	**€ 242.098**
De looptijd van de toezegging van de Postcodeloterij loopt, per rapportdatum, tot en met 2026.			
Subsidies en overheden			
Reguliere Subsidie Provincie	€ 501.143	€ 377.818	€ 486.232
Subsidies overige projecten Provincie	€ 71.063	€ 50.000	€ 59.206
Subsidies projecten overige overheden	€ 27.063	€ 35.000	€ 26.476
Totaal	**€ 599.269**	**€ 462.818**	**€ 571.914**
Andere organisaties zonder winststreven			
Bijdrage TBO's	€ 63.771	€ 37.915	€ 70.408
Overige projectbijdragen	€ 264	€ 0	€ -1.779
Totaal	**€ 64.035**	**€ 37.915**	**€ 68.629**
Overige baten			
Baten voorgaand jaar	€ 8.168	€ 0	€ 0
Tegenprestatie levering producten/diensten	€ 11.786	€ 12.000	€ 10.960

Totaal	**€ 19.954**	**€ 12.000**	**€ 10.960**

Omschrijving	Werkelijk 2025	Begroting 2025	Werkelijk 2024
LASTEN			
Personeelskosten			
Salariskosten	€ 545.377	€ 525.800	€ 547.616
Eindejaarsuitkering	€ 21.474	€ 0	€ 25.805
Uitkeringen ziektegeldverzekering	€ -108.818	€ -45.000	€ -9.310
Totaal brutoloon	**€ 458.033**	**€ 480.800**	**€ 564.111**
Sociale lasten	€ 84.242	€ 86.040	€ 86.105
Pensioenpremies	€ 51.162	€ 52.580	€ 53.782
Reis- en verblijfskosten	€ 10.365	€ 11.472	€ 16.853
Vergoeding thuiswerken	€ 1.382	€ 2.000	€ 1.628
Scholing	€ 1.951	€ 1.000	€ 3.379
Ziektewetverzekering	€ 19.842	€ 22.000	€ 18.691
Arbodienst	€ 8.117	€ 6.000	€ 1.220
Inhuur personeel	€ 3.876	€ 14.000	€ 24.867
Vrijwilligersvergoeding/werkervaringsplaats	€ 1.616	€ 1.500	€ 2.828
Overige personeelskosten	€ 1.770	€ 4.000	€ 5.915
Totaal	**€ 642.356**	**€ 681.392**	**€ 779.379**
Gemiddelde personeelsbezetting (in fte)	9,0		9,0
Huisvestingskosten			
Huur	€ 36.184	€ 35.000	€ 34.544
Servicekosten	€ 10.397	€ 10.000	€ 14.071
Overige huisvestigingskosten (incl. zakelijke verzekeringen)	€ 1.775	€ 3.500	€ 1.444
Totaal	**€ 48.356**	**€ 48.500**	**€ 50.059**
Bureaukosten			
Telefoonkosten	€ 4.993	€ 6.000	€ 4.291
Pr-materiaal/website/communicatie	€ 6.048	€ 1.750	€ 4.328
Kosten fondsenwerving	€ 2.877		
Kopieer- en drukwerkkosten	€ 753	€ 1.000	€ 822
Kantoorbenodigdheden en porti	€ 757	€ 1.000	€ 2.902
Documentatie en vakliteratuur	€ 679	€ 1.500	€ 400
Ondersteuning netwerkbeheer	€ 9.107	€ 9.000	€ 12.123
Representatiekosten en acquisitie	€ 203	€ 250	€ 443
Contributies/licenties en bijdragen	€ 5.265	€ 6.500	€ 8.379

Software	€ 4.173	€ 4.500	€ 3.427
Totaal	**€ 34.855**	**€ 31.500**	**€ 37.115**
Organisatiekosten			
Administratiekosten	€ 11.434	€ 10.000	€ 10.785
Accountants- en advieskosten	€ 19.386	€ 18.500	€ 17.595
Professionalisering fin. Projectadministratie	€ 4.241		
Kosten CBF-keurmerk	€ 1.811	€ 2.000	€ 2.548
Burgerinitiatief/activiteitenfonds	€ 750	€ 2.000	€ 1.000
Dotatie Casimirfonds	€ 775	€ 0	€ 0
Kosten Raad van Toezicht	€ 175	€ 250	€ 552
Vergaderkosten	€ 153	€ 250	€ 556
Juridische kosten en leges	€ -1.351	€ 7.000	€ 3.638
Overige (incl. zakelijke verzekeringen)	€ 0	€ 4.400	€ 828
Correctie voorbelasting BTW	€ 22.525	€ 30.000	€ 20.403
Totaal	**€ 59.899**	**€ 74.400**	**€ 57.905**
Afschrijvingskosten			
Afschrijvingskosten inventaris	€ 895	€ 1.000	€ 1.965
Afschrijvingskosten automatisering	€ 0	€ 0	€ 1.815
Totaal	**€ 895**	**€ 1.000**	**€ 3.780**
Financieringskosten			
Rente en bankkosten	€ -7.116	€ -5.000	€ -9.558
Totaal	**€ -7.116**	**€ -5.000**	**€ -9.558**
Projectkosten	**€ 72.999**	**€ 60.000**	**€ 66.019**

5.9 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	F. Dingemans	F. Dingemans
Functiegegevens	Directeur-bestuurder	Directeur-bestuurder
Aanvang en eind functievervulling	01/01/25-31/12/25	01/01/24-31/12/24
Omvang dienstverband	1,0	1,0
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare beloning	€ 101.447	€ 97.477
Beloning belastbaar op termijn	€ 10.489	€ 10.294
Subtotaal	*€ 111.936*	*€ 107.771*
Individuele toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 246.000	€ 233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	€ 0
Totale bezoldiging	**€ 111.936**	**€ 107.771**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

3 | Overige gegevens

ACCOUNTANTS
IN NON-PROFIT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Brabantse Milieufederatie

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2025 van Stichting Brabantse Milieufederatie te gemeente Tilburg gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Brabantse Milieufederatie op 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties' en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2025;
2. de staat van baten en lasten over 2025; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Brabantse Milieufederatie zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties' is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties' en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Was getekend te Sliedrecht, 25 juni 2026.

WITh Accountants B.V.
W.G. Oosterom MSc RA

4 | Bijlagen

Bijlage 1 – Urenverantwoording

We verantwoorden hier de gefinancierde uren voor reguliere activiteiten, niet zijnde projecten.

1. Door de provincie Noord-Brabant gefinancierde uren

Reguliere activiteiten	Begroot	Werkelijk
Algemene activiteiten		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	250	174,25
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.	750	725,75
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	41	42
Beheer en administratie van de relatie met de provincie Noord-Brabant	23	30,5
Totaal algemene activiteiten	**1.064**	**972,5**
Agrarische en voedseltransitie		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	200	60,5
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.	150	26
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	200	485
Totaal agrarische en voedseltransitie	**550**	**571,5**
Circulaire transitie		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	28	6
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.	50	111,5

Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	150	156,5
Totaal circulaire transitie	**228**	**274**
Energietransitie		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	75	43
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.	54	19,25
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	75	49
Totaal energietransitie	**204**	**111,25**
Landschappelijke transitie		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	250	298,25
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.	250	231
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	67	75
Totaal landschappelijke transitie	**567**	**604,25**
Water- en klimaattransitie		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	200	92,5
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.	65	57,5
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	200	268,25
Totaal water- en klimaattransitie	**465**	**418,25**

Integraal thema: gezonde leefomgeving		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	150	162,25
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, m.b.t. natuur- en milieuonderwerpen.	150	222,75
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	206	154,75
Totaal integraal thema: gezonde leefomgeving	**506**	**539,75**
Totaal activiteiten tbv de provincie Noord-Brabant	**3.584**	**3.508,5**

2. Door terreinbeherende organisaties gefinancierde uren

	Begroot	Werkelijk
Energietransitie		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	25	15
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, mbt natuur- en milieuonderwerpen.	25	43
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	16	9,5
Totaal energietransitie	**66**	**67,5**
Landschappelijke transitie		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	100	49,5
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, mbt natuur- en milieuonderwerpen.	165	75,75
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	125	266,5
Totaal landschappelijke transitie	**390**	**391,75**

Water- en klimaattransitie		
Behartigen van natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen, adviseren van beleidsmakers bij concrete vraagstukken en helpen bij de uitvoering van provinciaal beleid, mede namens onze achterban en partners.	100	44,25
Informeren van een breed publiek, bewustwording vergroten, bieden van handelingsperspectief en ondersteunen van onze aangesloten organisaties, mbt natuur- en milieuonderwerpen.	15	6,5
Samenwerken aan concrete oplossingen die een positieve bijdrage leveren aan natuurbescherming en/of verduurzaming van onze leefomgeving.	53	115
Totaal water- en klimaattransitie	**168**	**165,75**
Totaal activiteiten tbv de terreinbeherende organisaties	**624**	**625**
		100%

3. Door de Postcodeloterij gefinancierde uren

Activiteiten	Begroot	Werkelijk
Juridische activiteiten	587	594,75
Totaal activiteiten	**587**	**594,75**
		101%

Bijlage 2 – Verklarende woordenlijst

ANBI	Algemeen Nut Beogende Instelling
BMF	Stichting Brabantse Milieufederatie
CBF	Centraal Bureau Fondsenwerving
COVM	Commissie Overleg & Voorlichting Milieu
DHZ	Deltaplan Hoge Zandgronden
FSC	Forest Stewardship Council
GGA	Gebiedsgerichte aanpak
IVN	Instituut voor natuureducatie
LIB	Landbouw Innovatie Noord-Brabant
LVVN	Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
NMF's	Stichting Natuur en Milieufederaties
PFZW	Pensioenfonds Zorg en Welzijn
RES	Regionale Energiestrategie
RvT	Raad van Toezicht
TBO	Terreinbeherende organisaties
WNV	Werknemersvertegenwoordiging

BIJLAGE

Bijlage 3 – Overige toelichting

Tilburg,

Naam *Handtekening*

Henk Leenders (voorzitter)

Angelique Heijnen (lid)

Twan Tiebosch (lid)

Martin de Wolf (lid)

brabantse milieufederatie

Foto voorkant: Leonie Franken

Brabantse Milieufederatie
Heuvelring 92
5038 CL Tilburg

bmf@brabantsemilieufederatie.nl
www.brabantsemilieufederatie.nl

013-535 6225

NL22 TRIO 0212 4972 51
KvK 41095498